

DEZVOLTAREA VALORILOR NAȚIONALE LA PREȘCOLARI PRIN INTERMEDIUL EDUCAȚIEI MUZICALE

ANTOCI Diana, doctor, conferențiar universitar,

Catedra Psihopedagogie și Educația preșcolară, Universitatea de Stat din Tiraspol

PACIU Ion, studentul ciclului I, specialitatea Pedagogia preșcolară, Catedra

Psihopedagogie și Educația Preșcolară, Universitatea de Stat din Tiraspol;

lucrător muzical, Instituția de Educație Timpurie nr.4 „Clopoțel” din orașul Orhei

Rezumat. *În acest articol sunt prezentate diferite poziții științifice în vederea interpretării valorilor naționale prin intermediul educației muzicale din perspectiva pozițiilor științifice și particularităților de vârste, sunt incluse experiențe realizate și promovate în cadrul educației muzicale. Implementarea experiențelor prezentate va susține procesul de formare a valorilor naționale prin intermediul educației muzicale.*

Abstract. *This article presents different scientific positions in order to interpret national values through music education from the perspective of scientific positions and age peculiarities, includes experiences gained and promoted in music education. The implementation of the presented experiences will support the process of forming national values through music education.*

Cuvinte cheie: *valoare, patriotism, valori naționale, cultură.*

Keywords: *value, patriotism, national values, culture.*

Introducere

Educația muzicală este una din condițiile care ne ajută să dezvoltăm valorile naționale, folclorul nostru este foarte bogat în cântece patriotice, care sunt cântate an de an de ziua independenței unde dezvoltăm la copii dragostea față de neam, de țară. Iar de ziua limbii române, învățăm copiii să cânte despre grai, despre cea mai frumoasă limbă. Pe lângă aceste sărbători naționale, avem foarte multe tradiții și obiceiuri cum ar fi, sărbătorile de iarnă cu colinde, urături, semănături etc. Iar la activitățile muzicale au ocazia să se îmbrace în straietele naționale, strămoșești, pe care le-au purtat străbunii noștri, cum ar fi: bundița, opincile, brâul, catrința, ia (cămașa) etc. Sunt multiple modificări în țara noastră care duc la criza sau scăderea valorilor naționale, din ce în ce mai mulți tineri aleg să părăsească țara noastră cu părere de rău, pentru că valorile naționale nu se dezvoltă, nu se formează încă de la vârsta preșcolară, iar una din modalități ar fi de a dezvolta aceste valori încă de la vârsta preșcolară și unul din posibilele elemente prin care noi putem dezvolta valorile naționale se realizează în cadrul educației muzicale.

Abordarea valorilor naționale și a educației muzicale

Educația muzicală și a valorilor naționale este o componentă fundamentală a curriculumului, pentru că e strâns legată de dezvoltarea intelectuală, socială, culturală și emoțională a copilului prin studiul teatrului, dansului și muzicii. Noțiunea de educație muzicală este interpretată ca proces individual continuu de auto-desăvârșire spirituală a personalității prin multiple forme de contact cu muzica. Atât prin specificul și conținutul său, cât și prin posibilitățile sale formative, muzica solicită nu numai fondul intelectual al copilului, ci mai ales pe cel afectiv, cu implicații directe în declanșarea unor stări, a unor trăiri și sentimente, făcându-l sensibil în fața marilor probleme ale vieții, contribuind la creșterea unui suflet frumos, armonios, cu o aleasă educație pentru valorile spirituale, naționale, cu extinderi în ținută, etică individuală, morală, civică etc. Cunoscând și valorificând lumea prin potențialul educației muzicale, copilul se cunoaște, se construiește pe sine ca ființă spirituală - nivelul suprem al oricărei educații.

Ne-am atașat cu prea ușor de valorile naționale ale altor seminții, lăsând bogăția noastră spirituală, cea care ne reprezintă ca neam și națiune, să zacă în uitare. În această situație, ce moștenire spirituală transmitem urmașilor noștri, ce cântece vor îngâna copiii și nepoții noștri mâine? Puntea de aur, pe care Ieri se întâlnește cu Astăzi pentru a trece împreună în Mâine, riscă să se prăbușească, iar în locul ei să apară o prăpastie care să ne înstrăineze definitiv. Până nu e prea târziu, să readucem cântecul în familie, să-i luminăm calea cu respectul și dragostea noastră.

Cântecul ne-a însoțit de-a lungul istoriei, oriunde și oricând, la bucurii și nevoi. Pe timpuri de restriște, în deportări, am cântat plângând și am plâns cântând. Cântecul a fost înălțat de predecesorii noștri la rang de rugăciune, la rang de cea mai aleasă tămăduire pentru suflet, iar noi l-am abandonat. Astăzi rar cine cunoaște un cântec integral, rar unde, de sărbători, răsună un cântec interpretat de întreaga familie.

Ne-am grăbit să punem în capul mesei străinul, lăsând în umbră apropiatul, ne-am grăbit să scoatem pălăria în fața a tot ce vine din afară, contribuind direct la pierderea în uitare a tot ce e național, a tot ce ne reprezintă ca stăpâni ai acestei vetre.

Când copilul nu-și aude părinții cântând, nu va cânta nici el. Și aici apar premisele înstrăinării, se întrerupe comunicarea între generații.

Fiecare mamă are de la Dumnezeu picături de lumină, picături de miere, care, odată cu cântecul de leagăn, pătrund în conștiința copilului, îi îndulcesc somnul, dau viață la acele fire invizibile, prin care trec bogăția spirituală. Cu aceasta să începem creșterea copiilor, cu cântecul de leagăn, mângâind și dezmiertând. Să nu lăsăm această sfântă povară pe seama televizorului, să nu înstrăinăm copiii chiar din fașă.

Neamul nostru va dăinui peste veacuri datorită rădăcinilor seculare: limbă, obiceiuri, tradiții, arbori genealogici sănătoși. Pentru perpetuarea vigoriei acestor rădăcini, educația cultural-artistică la

nivelul familiei este primordială și strategică. Prea risipitori am fost și suntem, dar poate nu e târziu să oprim tăvălugul nepăsării.

D. Antoci definește „valoarea” ca punct central de poziționare al întregului sistem de personalitate constituind finalitatea transcendentă, dar nu finală, a procesului educațional sub impactul mediului sociocultural și coordonând pe o perioadă îndelungată de timp sfera cognitivă, afectivă, volitiv-motivațională, comportamentală a subiectului [1].

Următorul component structural al valorilor naționale este patriotismul. Patriotismul după E. Macavei este, de asemenea, o valoare etică, un ideal. Conștiința și conduita patriotică au ca temei reprezentările, noțiunile, ideile despre patrie, sentimentele, convingerile și atitudinile de dragoste și devotament față de patrie și popor. Patriotismul se exprimă în stări și fapte de conștiință, în acte de conduită ce dovedesc dragostea și devotamentul față de patrie (locul natal, locul părinților, al strămoșilor), față de obiceiuri și tradiții, limbă, istorie, performanțe științifice, tehnice, artistice, sportive [2].

Conținutul valorilor naționale în mod obligatoriu ne duce la conceptul de identitate a fiecărui cetățean privind teritoriul, neamul, patria, limba etc. În viziunea profesorului N. Silistraru identitatea rămâne un context contradictoriu: pe de o parte, mobilizează, inclusiv etimologic, ideea de a fi identic, de a fi asemănător cu alte obiecte sau ființe din lumea socialului, pe de altă parte, ideea de unicitate și, deci, de distincție, de diferențiere de „celălalt” [3].

Dezvoltarea valorilor naționale

Una dintre modalitățile care pot fi utilizate în desfășurarea activităților muzicale pentru dezvoltarea valorilor naționale este învățarea unui cântec patriotic, mai exact cântecul „Țărișoara mea” muzică și versuri: Grigore Vieru, aranjament: Eugen Mamot.

	
<p>Figura 1. Anotimpuri și culori, Cântece pentru copii, Editura ARC 2018. [4].</p>	<p>Figura 2. Carte de cântece pentru copii, Editură muzicală, București 1985. [5].</p>

După ce interpretez acest cântec, le adresez copiilor întrebări, cum ar fi:

- Despre ce se vorbește în acest cântec?
- În acest cântec se vorbește despre casă, neamuri, codru, câmpie, grai, plai.
- Cum este descrisă Țara în acest cântec?
- În acest cântec Țara este descrisă: ca un plai ca din poveste, o altă țară mai frumoasă nu este.
- De ce trebuie să ne iubim Țara?
- De ce trebuie să luptăm pentru Țara noastră?

- De ce trebuie să avem grijă de Țara noastră? etc.

După ce am discutat și am învățat cântecul „Țărișoara mea”, le prezint copiilor un joc muzical didactic cu imagini pentru a provoca discuții. Regulile jocului sunt: le prezint copiilor imagini într-o formă amestecată cu „Valurile mării”; „Un munte din România”; „O pustie”; „Centrul orașului Chișinăului”; „O poză familială cu bunei și nepoți”; „Casă părintească de la sat”; „O horă moldovenească”; „Codrii Orheiului”; „Imagine cu veselă din lut”; „Imagine cu covoare moldovenești”, iar copiii trebuie să selecteze din mulțimea de imagini doar imaginile care se potrivesc cântecului „Țărișoara mea”. Scopul acestui joc este de a învăța copiii ceea ce ne reprezintă pe noi ca oameni cu valori naționale și de a participa cu plăcere, inițiativă și curiozitate la activitățile muzicale.

În cadrul acestei activități învățăm anumite mișcări elementare de dans și fiindcă copiilor le plac mult jocurile și învață mai ușor prin joc, le propun încă un joc cu mișcări muzical ritmice „Hora mare” muzică și versuri G. Breazul – N. Saxu.

Prin acest joc muzical ritmic, copiii se familiarizează cu dansul popular ce ne reprezintă, copiii vor învăța coordonarea mișcărilor corpului sau a părților corpului cu ritmul muzicii audiate, vor efectua mișcări libere în ritmul muzicii, mișcări adecvate conținutului cântecului și figurile elementare de dans. Prin acest joc muzical ritmic copiii vor fi capabili să efectueze diverse mișcări și activități fizice, să pronunțe corect sunete, cuvinte ale limbii materne.

Concluzii

Dezvoltarea valorilor naționale la preșcolari prin intermediul educației muzicale este foarte importantă în formarea unei personalități armonioase, iar noi ca formatori avem datoria să înțelegem influența pozitivă a muzicii asupra dezvoltării valorilor naționale la copii.

Educația muzicală nu are scopul de a pregăti toți copiii de a deveni artiști, ci să le educe capacitățile muzicale specifice, să formeze gustul estetic și să le dezvolte sensibilitatea față de arta sunetelor. Astfel, competența muzicală reprezintă totalitatea de cunoștințe, abilități practice specifice domeniului muzical și atitudini antrenate într-un sistem de orientări valorice în muzica națională.

Bibliografie:

1. Antoci, D. Valorile civice: conceptualizare, structură, evaluare. In: Acta et commentationes (Științe ale Educației). 2018, nr. 2(13), pp. 131-141. ISSN 1857-0623.
2. Macavei, E. Pedagogie. Teoria educației. Volumul I. București: Aramis Print, 2001. 352 p.
3. Silistraru, N. Valori moderne ale educației. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2006. 176 p.
4. Vieru, G., Mamot, E. Anotimpuri și culori: Cântece pentru copii. Chișinău: Ed. ARC, 2018. 25 p.
5. Breazul G., Saxu, N. Carte de cântece pentru copii. București: Editură muzicală. 1985. 70p.